

Naar een nieuwe economie

Inleiding Dhr. S. Zeilemaker

Hoe we failliet gaan aan economische groei
of “als het goed gaat met de economie gaat het goed met ons allemaal??”

Als het dak van je huis waait heb je schade. Als er duizend daken van huizen waaien, of we krijgen nog meer aardbevingen in Groningen, groeit de economie. Dat komt door de manier waarop het resultaat van de economie wordt berekend: volgens het Bruto Nationaal Product (BNP). Dat is een optelsom van het geld dat elk jaar wordt verdiend in een land. Ook hoe we winst maken wordt over een kam geschoren. Zo is er groot verschil tussen de winst die een bank maakt met het scheppen van geld of de winst die een boer maakt op zijn oogst, die bijdraagt aan de voedselvoorraad.

Aan de andere kant ontstaat er veel waarde in de samenleving die niet wordt meegerekend. De partner in het gezin die het huishouden doet en kinderen opvoedt, vrijwilligerswerk, mantelzorg. Als die taken niet zouden worden uitgevoerd zou de samenleving onmiddellijk instorten. Maar ze tellen niet mee bij het meten van de welvaart en voor de economische groei, volgens het BNP

Ten slotte is er het probleem van de toenemende omvang van de consumptie En dus ook toenemend energieverbruik, broeikasgassen, milieuvervuiling, ontbossing en verlies aan biodiversiteit. 3% economische groei nu betekent 13x zoveel als in 1970.

Maar onder aan de streep is een burger met een modaal inkomen er financieel sinds 1970 niet of nauwelijks op vooruit gegaan, blijkt o.a. Uit een onderzoek van de RABObank.

Zo zijn we terecht gekomen in de **omgekeerde wereld**: een model waarin de samenleving er is om de economie in stand te houden, terwijl de economie niet meer behoort te zijn dan een middel om geldstromen in de samenleving te reguleren.

Doel en middel zijn door elkaar gaan lopen. Bij de groei van de welvaart in de jaren 60–70 trokken welvaart en welzijn samen op. Veel van het nieuw verdiende geld ging daadwerkelijk naar betere leefomstandigheden, onderwijs en zorg. Maar toen in de jaren 80 de financiële hebzucht de overhand kreeg werd daarmee de basis gelegd voor het failliet van de samenleving.

Niet economische groei, maar het welzijn van mensen en behoud van de natuur zal de meetlat moeten zijn voor brede welvaart. Dat betekent dat we andere vragen moeten stellen. Niet hoeveel we kunnen verdienen aan de samenleving, maar hoe we kunnen ondernemen op een manier die **aan de hele samenleving ten goede komt**, en hoe we kunnen zorgen dat we binnen de draagkracht van de planeet blijven.

Vaak maakt een faillissement ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Maar een failliet van een hele samenleving gaat met zoveel ellende gepaard dat het daar niet op aan mag komen. De kennis, de inzichten en de ideeën over hoe het anders kan zijn er. Nu de politici nog die er de waarde van inzien en de daarbij behorende besluiten durven nemen.

Vraag: bent u zo’n politicus?